ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА
ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Ховд аймгийн Мөнххайрхан сумын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: ХОА-2023/144/НА/-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn
Ховд хот
2023 он

Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар
Утас: 70433061
Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh @audit.gov.mn
Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн
Утас:70432545
Цахим хаяг: tsetsegsuren.a@audit.gov.mn
Хоо өрлөгийн үрс - Аудит ХХК
Аудитор: А.Оюундэлгэр
Утас: 99306289
цахим хаяг: a_oyund@yahoo.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 11
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа 11
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин 11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 11
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд 12
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв 13
3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт 13
3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл 13
3.5.3 Нэмэлт төсөв 13
3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн ..... **Error! Bookmark not defined.**
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН 14
4.1 Ерөнхий зүйл 14
4.2 Материаллаг байдал 14
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 14
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 14
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт 14
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 15
4.5.1 Завсрын аудитын талаар ..... **Error! Bookmark not defined.**
4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн 15
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 15
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 15
5.1 Залруулсан алдаа 15
Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой алдаа зөрчил гараагүй ..... **Error! Bookmark not defined.**
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 16

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
БШУГ	Боловсрол шинжлэх ухааны газар

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

2023.02.15 № 02/40
танай ____________-ны №____________-т

МӨНХХАЙРХАН СУМЫН
СУРГУУЛИЙН ЗАХИРАЛ
Б.БАТЗАЯА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Мөнххайрхан сумын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Мөнххайрхан сумын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Боловсролын салбар төсвийн шинэчлэлийн хүрээнд Хүүхдийн цэцэрлэгийн санхүүгийн эрх мэдэл, хувьсах зардал, сургуулийн бүтэц, хэв шинжийн шинэчлэл, сургалтын чанарт суурилсан цалин урамшууллын тогтолцоог бий болгосон байна.

Багш нарын цалинг ТҮБД-3 ангиллаар олгосон, хувьсах зардлын тухайд багшийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ, дата хэрэглээний зардал, хичээл практикийн зардал, багшийн мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийн зардлыг тусгаж, төлөвлөх, зарцуулах аргачлалыг Засгийн газрын 2022 оны 91 дугаар тогтоолоор батлаж мөрдсөн байна.

Аудитын гол асуудал

АДБОУС 2701.8-д тодорхойлсон тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх ажил гүйлгээ байхгүй болно.

Бусад асуудлын хэсэг Тус сургууль нь 2022 онд нийт 260 хүүхэд сургах хүчин чадалтайгаас гүйцэтгэлээр 427 хүүхэд сургуулийн боловсролд хамруулж биелэлт 164.2 хувьтай байна.

021020245

Тус байгууллага нь тайлант онд 8 зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлэх 153 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгаж, биелэлтийг 83.2 хувийн биелэлттэй гэж дүгнэсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой. “

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ХҮНДЭТГЭСЭН: ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР: Х.БОЛДБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**91,870,421.00**	**84,111,184.00**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	00.00	00.00
312	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	00.00	00.00
33	**АВЛАГА**	13,000,000.00	123,161.00
335	**Бусад авлага**	13,000,000.00	00.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	13,000,000.00	00.00
3471	**Урьдчилгаа тооцоо**	00.00	123,161.00
34713	Цалингийн урьдчилгаа	00.00	123,161.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	78,870,421.00	83,988,023.00
351	**Түүхий эд материал**	842,100.00	91,060.00
35130	Эм боох материал	842,100.00	91,060.00
35300	Бэлэн бүтээгдхүүн	6,027,100.00	2,354,579.00
354	**Хангамжийн материал**	72,001,221.00	81,542,384.00
35410	Бичиг хэргийн материал	691,607.00	68,740.00
35420	Аж ахуйн материал	5,779,414.00	4,697,964.00
35450	Барилгын засварын материал	120,000.00	00.00
35460	Хүнсний материал	6,540,700.00	16,840,680.00
35470	Бусад хангамжийн материал	58,869,500.00	59,935,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,253,401,431.00**	**1,251,284,680.81**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	1,253,401,431.00	1,251,284,680.81
392	**Биет хөрөнгө**	1,207,172,931.00	1,205,945,430.81
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,194,330,679.00	1,194,330,679.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-109,447,055.39	-155,108,680.07
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	16,483,500.00	16,383,500.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-16,483,500.00	-16,483,500.00
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	166,944,500.00	231,295,240.91
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-137,769,029.97	-156,882,499.43
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	110,116,457.00	118,774,434.50
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-68,456,551.63	-75,032,578.53
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	37,235,145.00	40,234,345.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-17,552,550.01	-24,691,847.57
39217	Ном	32,571,337.00	33,026,337.00
393	**Биет бус хөрөнгө**	20,000,000.00	26,300,000.00
39301	Програм хангамж	457,000.00	457,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-178,000.00	-267,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	45,150,000.00	45,150,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**1,345,271,852.00**	**1,335,395,864.81**
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,338,450,217.00**	**1,325,749,886.66**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	1,338,450,217.00	1,325,749,886.66
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан		
51101	Өмч: - төрийн	782,392,204.00	782,392,204.00
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	-324,362,852.00	-337,056,182.34
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-324,362,852.00	-337,056,182.34
51220	Тайлант үеийн үр дүн		-12,700,330.34
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	880,422,865.00	880,422,865.00
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**1,345,271,396.00**	**1,335,395,864.81**

2.2 Аудит хийсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**913,461,483.00**	**1,162,555,268.41**
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	827,099,859.00	25,400,068.41
120	Нийтлэг татварын бус орлого	51,618,559.00	25,400,068.41
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	49,333,559.00	25,400,068.41
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,496,000.00	1,907,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	400,000.00	7,496,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	46,437,559.00	15,997,068.41
120009	Бусад орлого	2,285,000.00	
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	775,481,300.00	
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	775,481,300.00	
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**86,361,624.00**	**1,137,155,200.00**
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс		992,357,500.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт		992,357,500.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих		
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	61,461,424.00	5,000,000.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	15,000,000.00	5,000,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	23,687,603.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	22,773,821.00	
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	24,900,200.00	139,797,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	24,900,200.00	139,797,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**892,157,906.43**	**1,175,255,598.75**
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	892,157,906.43	1,175,255,598.75
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	851,297,632.43	1,130,020,145.75
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	629,183,650.99	772,659,516.04
210101	Үндсэн цалин	456,494,632.00	549,247,826.21
210102	Нэмэгдэл	136,342,688.99	176,049,033.13
210104	Урамшуулал	36,346,330.00	47,362,656.70
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	81,524,756.16	98,461,677.67
210201	Тэтгэврийн даатгал	59,114,335.18	69,279,856.31
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,776,744.22	7,520,603.29
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,511,083.65	6,016,482.63
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,104,555.23	1,424,547.17
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,018,037.88	14,220,188.27
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	23,121,250.00	95,549,800.44
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,007,150.00	8,110,200.00
210302	Түлш, халаалт	17,794,100.00	87,119,600.44
210303	Цэвэр, бохир ус	320,000.00	320,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	7,777,170.00	
210401	Бичиг хэрэг	151,200.00	
210402	Тээвэр, шатахуун	1,823,020.00	
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	598,000.00	
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	366,700.00	
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,313,250.00	
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	69,000.00	

210408	Бараа материал акталсны зардал	456,000.00	
2105	Нормативт зардал	25,255,415.00	41,508,066.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	829,945.00	
210502	Хоол, хүнс	22,920,090.00	41,508,066.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,505,380.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,545,300.00	1,299,300.00
210602	Тавилга	300,000.00	
210604	Урсгал засвар	1,245,300.00	1,299,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал	250,800.00	
210702	Дотоод албан томилолт	250,800.00	
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,338,360.00	3,822,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,618,360.00	1,907,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	720,000.00	
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ		1,915,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	76,300,930.28	116,719,785.60
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,235,900.00	27,715,030.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,227,350.00	10,425,087.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	71,837,680.28	78,579,668.60
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	40,860,274.00	45,235,453.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	40,860,274.00	42,562,553.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	18,890,530.00	42,562,553.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	18,224,214.00	
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,745,530.00	
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг		2,672,900.00
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		2,672,900.00
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**20,839,625.13**	**-12,700,330.34**
145	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН**		
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**16,045,406.86**	
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	16,045,406.86	
IV	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	**-16,045,406.86**	
V	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**4,794,218.27**	-12,700,330.34

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	782,324,204.00	880,422,265.00	-324,364,852.00	1,338,450,217.00
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**782,324,204.00**	**880,422,265.00**	**-324,364,852.00**	1,338,450,217.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	**-14,782,753.67**	-14,782,753.00
C08	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**				

D01	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**				
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**782,324,204.00**	**880,422,265.00**	**-324,364,852.00**	**1,338,450,217.00**
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	-12,700,330.34	-12,700,330.34
D09	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**782,324,204.00**	**880,422,265.00**	**-337,065,182.34**	1,325,749,886.66

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	**Үзүүлэлт**	**Өмнөх оны гүйцэтгэл**	**Тайлант оны гүйцэтгэл**
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН**	**867,023,924.00**	**1,146,558,200.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**5,181,000.00**	**9,403,000.00**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**2,896,000.00**	**9,403,000.00**
1200041	**Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих**	**2,496,000.00**	**1,907,000.00**
1200042	**Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих**	**400,000.00**	**7,496,000.00**
120009	**Бусад орлого**	**2,285,000.00**	
123	**Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хооронды шилжүүлэг**	**775,481,300.00**	
123001	**Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого**	**775,481,300.00**	
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**86,361,624.00**	**1,137,155,200.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**		**992,357,500.00**
131001	**Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт**		**992,357,500.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**61,461,424.00**	**5,000,000.00**
131101	**Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж**	**15,000,000.00**	**5,000,000.00**
131103	**ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө**	**23,687,603.00**	
131104	**Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө**	**22,773,821.00**	
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**24,900,200.00**	**139,797,700.00**
132001	**Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/**	**24,900,200.00**	**139,797,700.00**
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**		
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**846,029,481.00**	**1,146,558,200.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**846,029,481.00**	**1,146,558,200.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**799,331,467.00**	**1,100,775,700.00**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**621,292,430.00**	**769,823,000.01**
210101	**Үндсэн цалин**	**428,859,206.73**	**549,945,146.48**
210102	**Нэмэгдэл**	**156,274,528.29**	**172,577,447.89**
210104	**Урамшуулал**	**36,158,694.98**	**47,300,405.64**
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**83,874,600.00**	**96,469,899.55**
210201	**Тэтгэврийн даатгал**	**58,807,939.90**	**61,411,179.44**
210202	**Тэтгэмжийн даатгал**	**6,333,215.80**	**7,649,115.24**
210203	**ҮОМШӨ-ний даатгал**	**5,018,290.51**	**6,165,532.18**
210204	**Ажилгүйдлийн даатгал**	**1,246,303.99**	**1,536,368.52**
210205	**Эрүүл мэндийн даатгал**	**12,468,849.80**	**19,707,704.17**
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**23,968,900.00**	**95,769,800.44**
210301	**Гэрэл, цахилгаан**	**5,824,800.00**	**8,110,200.00**
210302	**Түлш, халаалт**	**17,824,100.00**	**87,339,600.44**

210303	Цэвэр, бохир ус	320,000.00	320,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	11,194,507.00	
210401	Бичиг хэрэг	646,207.00	
210402	Тээвэр, шатахуун	1,860,800.00	
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	548,000.00	
210404	Ном, хэвлэл	256,500.00	
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	929,500.00	
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,953,500.00	
2105	Нормативт зардал	18,455,170.00	49,623,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	575,100.00	
210502	Хоол, хүнс	16,454,070.00	49,623,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,426,000.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,931,300.00	931,300.00
210604	Урсгал засвар	2,931,300.00	931,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал	250,800.00	
210702	Дотоод албан томилолт	250,800.00	
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,553,000.00	8,722,700.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	7,833,000.00	1,907,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	720,000.00	
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ		6,815,700.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,810,760.00	79,436,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	23,228,060.00	69,212,500.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,582,700.00	10,223,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	46,698,014.00	45,782,500.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	46,698,014.00	43,109,600.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	24,728,200.00	43,109,600.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	18,224,214.00	
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,745,600.00	
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг		2,672,900.00
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		2,672,900.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	20,994,443.00	
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
IV	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН		
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН	20,994,443.00	
22	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авах	20,994,443.00	
	Дотоод эх үүсвэрээр	20,994,443.00	
220001	Барилга байгууламж	20,994,443.00	
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-20,994,443.00	
145	Бусад эх үүсвэр		
25	Санхүүгийн үйл ажиллагааны зардал		
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)		
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

2.5 Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,103,418,000.44	1,143,885,300.00

21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,103,418,000.44	1,143,885,300.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,060,308,400.44	1,100,775,700.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	734,106,100.00	769,823,000.01
210101	Үндсэн цалин	562,714,200.00	549,945,146.48
210102	Нэмэгдэл	151,314,900.00	172,577,447.89
210104	Урамшуулал	20,077,000.00	47,300,405.64
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	91,719,500.00	96,469,899.55
210201	Тэтгэврийн даатгал	62,399,000.00	61,411,179.44
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,341,000.00	7,649,115.24
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,872,800.00	6,165,532.18
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,424,600.00	1,536,368.52
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,682,100.00	19,707,704.17
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	95,769,800.44	95,769,800.44
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,110,200.00	8,110,200.00
210302	Түлш, халаалт	87,339,600.44	87,339,600.44
210303	Цэвэр, бохир ус	320,000.00	320,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		
2105	Нормативт зардал	49,623,000.00	49,623,000.00
210502	Хоол, хүнс	49,623,000.00	49,623,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	931,300.00	931,300.00
210604	Урсгал засвар	931,300.00	931,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал		
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,722,700.00	8,722,700.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,907,000.00	1,907,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	6,815,700.00	6,815,700.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	79,436,000.00	79,436,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	69,212,500.00	69,212,500.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	10,223,500.00	10,223,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	43,109,600.00	43,109,600.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	43,109,600.00	43,109,600.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	43,109,600.00	43,109,600.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг		
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,146,558,200.00	1,146,558,200.00
131	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,002,357,500.00	997,357,500.00
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	992,357,500.00	992,357,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	10,000,000.00	5,000,000.00

131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	10,000,000.00	5,000,000.00
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	139,797,700.00	139,797,700.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	139,797,700.00	139,797,700.00
133	ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧДААС		
134	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ		
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	4,403,000.00	9,403,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,907,000.00	1,907,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,496,000.00	7,496,000.00
124	БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР		
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		
1	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ		
2	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1
3	Төсвийн байгууллага	1	1
4	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	56	56
5	Удирдах	1	1
6	Гүйцэтгэх	32	32
7	Туслах	23	23

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Мөнххайрхан сумын сургууль нь 2021-2022 оны хичээлийн жилд Хүүхдийн хөгжлийг дэмжих, суралцахад тулгарч буй бэрхшээлийг арилгах, амжилттай суралцахад бүх талын хамтын ажиллагаа, оролцоог хангаж, хичээл сургалтын үйл ажиллагааг үр дүнтэй зохион байгуулах багш мэргэжлээрээ тасралтгүй хөгжих боломжийг бүрдүүлэх зорилготойгоор 56 ажилтан албан хаагчидтай үйл ажиллагаагаа явуулсан байна.

Танхимаар тасралтгүй 33-34 долоо хоног хичээллэж, сургуульд суурилсан үнэлгээ улсын хэмжээнд анх удаа хийгдэж 5 дугаар түвшинд үнэлэгдсэн байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Байгууллага нь үйл ажиллагаандаа Бага дунд боловсролын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Татварын тухай хууль, Нийгмийн даатгалын тухай хууль, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг мөрдөн ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Тухайлбал:

- “Хувьсах зардлын дундаж норматив тогтоох тухай” Засгийн газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоол;
- “Хичээл, сургалтын үйл ажиллагаа, Багшийн тасралтгүй хөгжил, цахим хэрэглээ, тоног төхөөрөмж нөхөн хангалт батлах тухай” Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын 2022 оны А/170 дугаар тушаал;
- “Ерөнхий боловсролын сургуульд кабинет, лаборатори, цахим сургалтын танхим байгуулах, ашиглах тухай журам” Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын А/465 дугаар тушаал;

- "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн сургууль, цэцэрлэгийн үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн чанар үр дүн үнэлж, үр дүнгийн урамшуулал олгох журам" Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын 2022 оны А/500 дугаар тушаал тус тус шинэчлэгдэн баталсан байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын ажилтан томилсон, дотоод хяналтын баг өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа хяналт хэрэгжүүлж ажилладаг байна. Иймд дотоод хяналтын хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна гэж дүгнэлээ.

Тайлант онд БШУЯ-ны дотоод аудитын алба болон аймгийн ЗДТГ-ын Санхүү, дотоод аудитын албанаас тус сургуулийн 2022 оны үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийгээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Тус сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж буй Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг 2020 онд баталсан бөгөөд шинээр батлагдсан холбогдох хууль, дүрэм, журам, заавар аргачлалын дагуу өөрчлөлтийг тусгасан байгаа нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого ба толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Мөнххайрхан сумын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 9.8 сая төгрөгөөр буюу 1.7 хувиар буурсан байна. Өмнөх оноос авлага, бараа материал, үндсэн хөрөнгө, өглөг засгийн газрын хувь оролцоо дансдын үлдэгдэлд өөрчлөлт орсон байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-		
Авлага	13.0	0.1	12.9
Бараа материал	78.8	83.9	5.1
Үндсэн хөрөнгө	1,603.3	1,679.7	76.4
Нийт хөрөнгө	**1,345.3**	**1,335.4**	**9.8**
Өр төлбөр	6.8	9.6	2.8
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	556.0	543.3	1.3
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	**562.9**	**553.0**	**9.8**

Дансны үлдэгдэлд дараах өөрчлөлтүүд гарсан байна. Үүнд:

- ✓ Мөнгөн хөрөнгийн эхний болон эцсийн үлдэгдэлгүй байна.
- ✓ Авлагын эхний үлдэгдэл 13,0 сая төгрөг байсан нь тайлант хугацаанд ухаалаг самбар хөрөнгөө хүлээж авснаар бүрэн барагдсан байна.
- ✓ Бараа материал өмнөх оноос 5.1 сая төгрөгөөр өссөн нь үдийн цай дотуур байрны хоолны махны нөөц бүрдүүлсэнтэй холбоотой
- ✓ "Техно Зон", "Ай ти зон", "ЕСМ ХХК", Чиглэл ХХК зэрэг компаниудаас 60,4 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн худалдан авалтыг хийж, НББ-д тусгасан байна.
- ✓ БШУЯам болон Тогтвортой хөгжлийн боловсрол-II төслийн санхүүжилтээр нийт 15,9 сая төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй хүлээн авч бүртгэлд тусган тайлагнасан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллага 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 914.7 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 137.9 сая төгрөг, үйл ажиллагааны орлогоос 2,4 сая төгрөг, зарлагыг 1150.3 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Боловсролын салбар нь үр дүн гүйцэтгэлд суурилсан төсвөөр төсвөө боловсруулснаар нийт зардлыг 95.3 сая төгрөгөөр бууруулж баталсан байна. Тайлант оны батлагдсан төсвийг 77.6 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлж тодотгосон байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 9 хөтөлбөрийн 15 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 992.3 сая төгрөгийг улсын төсвөөс, 137,9 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 2,4 сая төгрөгийг үйл ажиллагааны орлогоор бүрдүүлэхээр баталжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 992,3 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 137,9 сая төгрөг, үйл ажиллагааны орлогоос 2,4 сая төгрөг, төсөл хөтөлбөрөөс 10.0 сая төгрөг, нийт 1,142.5 сая төгрөгийн санхүүжилтийг бүрдүүлж, орон нутгийн төсөвт 2,7 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/сая төгрөг/

Код	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
80226	Байр ашиглалтын үйлчилгээ	2,7	2,7	0	100%
80111	Барилгын тогтмол зардал	294.2	294.2	0	100%
80113	Нийтлэг үйлчилгээ	48.5	48.2	0	100%
80312	Сургалт семинар	1,3	1,3	0	100%
81605	Эрүүл мэндийг дэмжих	3,0	3,0	0	100%
81801	Үдийн цай хөтөлбөр	43,1	43,1	0	100%
81806	Дотуур байрны үйлчилгээ	83,4	83,4	0	100%
81816	Зөв монгол хүүхэд үндэсний хөтөлбөр	37,4	37,4	0	100%
81823	Багш ажилчдын мэргэжил дээшлүүлэх	6,1	6,1	0	100%
81834	Боловсролын стандарт, сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөр	731,5	731,5	0	100%
81835	Сургалтын хэвийн үйл ажиллагааг хангах	93,4	93,4	0	100%

83603	Нэмэлт дээд шатнаас хуваарилсан төсөв	10,0	10,0	0	100%
	дүн	1,142,5	**1,142,5**		

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана." гэж заасны дагуу Ховд аймгийн Мөнххайрхан сумын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Хоо өрлөгийн үрс аудит ХХК-ны аудитор А.Оюундэлгэр гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер А.Цэцэгсүрэн, дарга, тэргүүлэх аудитор Х.Болдбаатар нар хэрэгжүүлсэн.

Ховд аймгийн Мөнххайрхан сумын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрийн 01 дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт орлогыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг "бага" гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны нийт орлогын 913.4 сая төгрөгөөс 2 хувиар буюу 18.3 сая төгрөгөөр тогтоосон. Гүйцэтгэлийн шатанд 2022 оны санхүүгийн тайлангийн нийт орлогын 1162.5 сая төгрөгөөр 2 хувиар буюу 23.5 сая төгрөгөөр тогтоож, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг 80 хувиар тооцон 18.6 сая төгрөгөөр дахин хянаж шинэчлэн тогтоосон болно.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тус байгууллагын төсвөөс зардал зарцуулаагүй.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим системд тендерт шалгарсан оролцогчийн мэдээлэл, таван саяас дээш орлого, зарлагын гүйлгээг бүрэн мэдээлж, хуулийн хэрэгжилт 100.0 хувьтай байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгаж бэлтгэн нийлүүлэгчээс нийлүүлсэн бараа ажил үйлчилгээний төлбөрийн дүн татварын нэвтрэлтийн нэгдсэн системд бүртгээгүй 8 гүйлгээний 0.6 сая төгрөгийн гүйлгээ хийсэн байна. Аудитын явцад гүйлгээг нөхөн шивүүлж, зөрчлийг арилгасан.

4.5 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар "Зөрчилгүй" санал дүгнэлт авч 0.4 сая төгрөгийн төлбөрийн акт, 2 заалт бүхий зөвлөмж өгсөн байна. Аудитын шийдвэрийн нийт биелэлт 100.0 хувьтай байна.

Хүснэгт 3. Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмж, албан шаардлагын хэрэгжилт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Илрүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	1	0.4	1	0.4	100.0
Албан шаардлага		-		-	
Зөвлөмж	2	-	2	-	100.0
Нийт дүн	**3**	**0.4**	**3**	**0.4**	100.0

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар Оны эцэст боловсролын системийн хөрөнгө оруулалт,үзлэг оношилгоо, цахим сургалтын зардал тодотгосныг дараагийн аудитаар төлөвлөлт, хэрэгцээ шаардлагыг байгаа эсэхийг анхаарч үзэх шаардлагатай гэж үзлээ.

5. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 8.2 сая төгрөгийн алдаа[1], Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийг зөрчсөн 0.6 сая төгрөгийн гүйлгээг аудитын явцад гүйлгээг нөхөн шивүүлж, зөрчлийг арилгасан. 7.6 сая төгрөгийн залруулга хийлээ. Үүнд:

- ✓ Мөнгөн хөрөнгөөс шилжүүлсэн ХАОАТ, НДШ, цалингийн урьдчилгаа, актны төлбөрийн суутгалыг тулган шалгалаа. .Үүнд: 1. Цалингаас суутгасан болог ажил олгогчийн НДШ 0.3 сая төгрөгийн НДШ-ийн авлагыг бүртгээгүй, 2. ХАОАТ суутгасан 0.3 сая төгрөгийг ХАОАТ өглөгт илүү тусгасан,3. Цалингийн сан өртөгт суусан цалин 4.9 сая төгрөгийн зөрүүтэй , 4.шилжүүлсэн актны төлбөр, цалингаас суутгаагүй 0.4 сая төгрөгийг авлагад бүртгээгүй зэрэг 5.9 сая төгрөгийг зөрүүтэй бүртгэснийг *Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн* 15.2.Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна гэсэн заалтыг үндэслэн залруулга хийв.

- ✓ Мөнгөн хөрөнгийн журнал, төрийн сангийн хуулганаас тээврийн хөлсөнд 732750 төгрөг төлөөд авчирсан үндсэн хөрөнгийг орлогод аваагүй 2299000 төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг орлогод авсан *нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн* 15.2.Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна гэсэн заалтыг үндэслэн залруулга хийв.

---

[1] Тайлагнасан санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлт, тайлагнасан байвал зохих үзүүлэлтийн хоорондын зөрүү. Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

5.4 Зөвлөмж: Төрийн хэмнэлтийн тухай хуультай холбоотой

Илрүүлэлт: *Тус сургуулийн төсвийн зарцуулалтад Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хянахад ажил хавсарсны нэмэгдэлд 1.3 сая, томилолтын зардалд 2 албан тушаалтанд* 0.6 төгрөг, сургалтын зардалд 0.6 сая төгрөг, нийт 2.5 сая төгрөгийн зардал үрэлгэн зарцуулсан зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16.5.5 заасан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах , Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 10,1-д хуулийн этгээдийн ажиллагсдын цалинг Засгийн газар болон тухайн шатны ИТХ-ын баталсан цалин хөлсний жишгийн дагуу тогтоосон эсэхийг тушаалтай тулгах, 9.3-д Томилолтын тушаал, төсөв, гүйцэтгэл, анхан шатны баримттай тулгах гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж *:Төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулж , зөрчлийг давтан гаргахгүй ажиллах*

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/ сая төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Өглөг авлагын тооцоотой холбоотой залруулга	1	5.9			1	5.9	1	5.9				
Үндсэн хөрөнгө орлогод аваагүй	1	2.3			1	2.3	1	2.3				
Дүн	**2**	**8.2**			**2**	**8.2**	**2**	**8.2**				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/ сая төгрөгөөр/

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

Зөрчлийн товч утга	Үнээс							
	Нийт алдаа		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Төрийн хэмнэлтийн хуулийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй	1	2.5					1	2.5
Дүн	**1**	**2.5**					**1**	**2.5**

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР: Х.БОЛДБААТАР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР: А.ЦЭЦЭГСҮРЭН

ТАЙЛАНГ БИЧСЭН:

АУДИТОР: А.ОЮУНДЭЛГЭР